CONCLUZIILE AVOCATULUI GENERAL
JULIANE KOKOTT
prezentate la 26 aprilie 2007 [1]

I — Introducere

1. Cauza de față oferă posibilitatea de a preciza delimitarea competențelor Comunității Europene și ale statelor membre în domeniul controlului concentrărilor [2]. În vederea stabilirii autorității de concurență competente, este necesar să se clarifice momentul determinant în cazul concret al unei concentrări. În plus, este necesar să se examineze dacă autoritatea respectivă devine necompetentă ca urmare a unor evenimente survenite ulterior. Aceste chestiuni prezintă o relevanță practică deosebită atât pentru agenții economici implicați, cât și pentru autoritățile de concurență competente pentru controlul concentrărilor la nivel național și comunitar.

2. Contextul acestei cauze este determinat de o procedură de control al concentrărilor referitoare la piețele din Țările de Jos a materialelor pentru construcția pereților, printre altele, a cărămizilor de silico-calcar. În anul 1999, întreprinderile Cementbouw [3] și Haniel [4] au dobândit controlul comun asupra întreprinderii CVK [5], precum și asupra întreprinderilor membre ale acesteia. În acest scop, au fost încheiate două grupe de tranzacții juridice, considerate de Comisie o *concentrare unică*. Competența Comisiei de examinare a prezentei cauze este confirmată și prin faptul că cele două grupe de tranzacții juridice au fost considerate ca formând un întreg, cu depășirea pragurilor aplicabile exprimate în cifră de afaceri.

3. Pe parcursul procedurii de control al concentrărilor, Comisia a identificat probleme de concurență. Pentru remedierea acestora, Haniel și Cementbouw au propus

1 — Limba originală: germana.

2 — În general, prin controlul concentrărilor se înțelege controlul operațiunilor de concentrare a întreprinderilor, indiferent dacă este vorba despre fuziuni în sens efectiv sau despre alte forme de concentrare a întreprinderilor.

3 — Cementbouw Handel & Industrie BV (denumită în continuare „Cementbouw") își desfășoară activitatea în Țările de Jos pe piața materialelor de construcții, precum și, în general, pe piața activităților de construcție, de logistică, precum și pe piața destinată comerțului cu materii prime.

4 — Întreprinderea germană Franz Haniel & Cie GmbH (denumită în continuare „Haniel") își desfășoară activitatea în sectorul materialelor de construcții.

5 — Coöperatieve Verkoop- en Produktievereniging van Kalkzandsteenproducenten.

în primul proiect de angajamente renunțarea la *al doilea grup de tranzacții*. Comisia a respins aceste angajamente deoarece nu sunt de natură să remedieze problemele de concurență și a autorizat concentrarea numai după asumarea unor angajamente suplimentare care includeau renunțarea la *primul grup de tranzacții*.

4. În fața instanței, Cementbouw susține că aceste angajamente suplimentare nu puteau reprezenta temeiul deciziei adoptate de Comisie, deoarece, în opinia Cementbouw, renunțarea, formulată inițial de întreprinderi, la cel de al doilea grup de tranzacții ar fi condus la eliminarea unei componente importante a concentrării, astfel încât Comisia ar fi devenit în speță necompetentă ca urmare a coborârii sub valorile pragurilor exprimate în cifră de afaceri.

II — Cadrul juridic

5. Cadrul juridic al acestei cauze este reprezentat de Regulamentul (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului din 21 decembrie 1989 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi (denumit în continuare „Regulamentul privind concentrările economice”) [6], astfel cum a fost modificat prin Regulamentul (CE) nr. 1310/97 [7].

6. *Domeniul de aplicare material* al Regulamentului privind concentrările economice este definit la articolul 1 alineatul (1):

„[…] prezentul regulament se aplică tuturor concentrărilor cu dimensiune comunitară […]” [traducere neoficială]

În plus, prima teză a articolului 22 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările prevede:

„Prezentul regulament se aplică exclusiv concentrărilor, astfel cum sunt definite la articolul 3; […]” [traducere neoficială]

6 — JO L 395, p. 1, republicat după rectificare în JO 1990, L 257, p. 13.

7 — Regulamentul (CE) nr. 1310/97 al Consiliului din 30 iunie 1997 de modificare a Regulamentului (CEE) nr. 4064/89 al Consiliului privind controlul concentrărilor între întreprinderi (JO L 180, p. 1, rectificări în JO 1998, L 3, p. 16, și JO 1998, L 40, p. 17).

7. Articolul 3 din Regulamentul privind concentrările economice definește noțiunea de *concentrare* și prevede, printre altele:

„(1) Se consideră că se realizează o concentrare în cazul:

(a) fuzionării a două sau mai multe întreprinderi independente anterior sau părți ale unor întreprinderi sau

(b) — preluării, de către una sau mai multe persoane care controlează deja cel puțin o întreprindere sau

— de către una sau mai multe întreprinderi,

fie prin achiziționarea de valori mobiliare sau de active, fie prin contract sau prin orice alte mijloace, a controlului direct sau indirect asupra uneia sau a mai multor întreprinderi sau părți ale acestora.

[…]” [traducere neoficială]

8. Pentru ca o concentrare să aibă *dimensiune comunitară*, cifra de afaceri totală realizată de întreprinderile respective pe plan mondial, precum și în Comunitatea Europeană, trebuie să depășească anumite praguri, exprimate în cifră de afaceri, stabilite la articolul 1 alineatele (2) și (3) din Regulamentul privind concentrările economice. Articolul 1 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, care prezintă relevanță în cauză, prevede:

„În sensul prezentului regulament, o concentrare are dimensiune comunitară în cazul în care:

(a) cifra de afaceri totală realizată la nivel mondial de toate întreprinderile implicate depășește 5 miliarde ECU și

(b) cifra de afaceri totală realizată în Comunitate de fiecare din cel puțin două întreprinderi implicate depășește 250 de milioane ECU,

cu excepția cazurilor în care fiecare dintre întreprinderile implicate realizează mai mult de două treimi din cifra sa totală de afaceri la nivel comunitar în unul și același stat membru." [traducere neoficială]

9. Concentrările de dimensiune comunitară sunt supuse suspendării și trebuie notificate (articolele 4 și 7 din Regulamentul privind concentrările economice). Acestea sunt examinate cu privire la compatibilitatea lor cu piața comună [articolul 2 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice]. Autorizarea sau interzicerea unei concentrări depinde de constituirea sau de consolidarea unei poziții dominante care reprezintă un obstacol semnificativ pentru concurența efectivă pe piața comună sau pe o parte importantă a acesteia [articolul 2 alineatele (2) și (3) din Regulamentul privind concentrările economice].

10. O interdicție este precedată în toate cazurile de o procedură oficială de control al concentrărilor [denumită „etapa a II-a"; a se vedea articolul 6 alineatul (1) litera (c) și articolul 8 alineatul (3) din Regulamentul privind concentrările economice]. De asemenea, autorizarea poate fi precedată de o astfel de procedură oficială – precum în cazul de față [8]. Pentru eliminarea eventualelor probleme de concurență, autorizarea poate include condiții și obligații. În acest scop, articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice conferă Comisiei următoarele competențe de decizie:

„În cazul în care Comisia constată că, în urma modificărilor efectuate, dacă este cazul, de întreprinderile implicate, o concentrare notificată îndeplinește criteriul prevăzut la articolul 2 alineatul (2) [...], aceasta adoptă o decizie prin care declară concentrarea ca fiind compatibilă cu piața comună.

Comisia poate include în decizia sa condiții și obligații destinate să asigure respectarea de către întreprinderile implicate a angajamentelor pe care și le-au asumat față de Comisie în vederea realizării compatibilității concentrării cu piața comună. [...]" [9] [traducere neoficială]

8 — Dacă o concentrare, astfel cum se întâmplă frecvent în practică, nu generează îndoieli grave privind compatibilitatea sa cu piața comună, autorizarea acesteia se realizează *fără* inițierea unei proceduri oficiale de investigare a concentrărilor, după o simplă verificare preliminară (așa-numita „etapă I"). În sensul articolului 6 alineatul (1) litera (b) din Regulamentul privind concentrările economice, în asemenea situații, Comisia *decide să nu formuleze obiecțiuni* și declară operațiunea de concentrare compatibilă cu piața comună.

9 — Pentru remedierea unor eventuale probleme de concurență, o decizie de autorizare adoptată pe parcursul procedurii de examinare prealabilă poate include, de asemenea, condiții și obligații [articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1310/97].

11. Articolul 21 alineatele (1) și (2) din Regulamentul privind concentrările economice delimitează competențele privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi după cum urmează:

„(1) Sub rezerva controlului de către Curtea de Justiție, Comisia are competență unică privind adoptarea deciziilor prevăzute de prezentul regulament.

(2) Niciun stat membru nu aplică legislația sa națională privind concurența niciunei concentrări care are o dimensiune comunitară.

[…]” [traducere neoficială]

12. În plus, al douăzeci și nouălea considerent al Regulamentului privind concentrările economice prevede:

„Concentrările care nu sunt vizate de prezentul regulament sunt, în principiu, de competența statelor membre. […]” [traducere neoficială]

13. În anul 2004, Regulamentul privind concentrările economice a suferit modificări importante. Potrivit articolului 26 alineatul (1), *noua versiune* a Regulamentului (CE) privind concentrările economice [10] se aplică numai de la 1 mai 2004, astfel încât nu prezintă relevanță în prezenta cauză; pentru cauzele similare celei de față, în sensul alineatului (2) din regulamentul respectiv, sunt aplicabile în continuare prevederile legale anterioare.

III — Situația de fapt și procedura

A — *Situația de fapt*

14. Pe baza constatărilor Tribunalului [11], această situație de fapt poate fi exprimată sintetic după urmează.

15. Întreprinderea CVK a fost înființată în 1947 și a deținut inițial rolul de organizație de vânzări pentru întreprinderile membre ale acesteia, producătorii olandezi de cărămizi de silico-calcar. Pentru îmbunătățirea cooperării dintre membri, CVK a fost transformată în 1989 într-o cooperativă de drept olandez.

10 — Regulamentul (CE) nr. 139/2004 al Consiliului din 20 ianuarie 2004 privind controlul concentrărilor economice între întreprinderi [„Regulamentul (CE) privind concentrările economice”], JO L 24, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 201 (denumit în continuare și „Regulamentul nr. 139/2004”).

11 — A se vedea în special punctele 4-8 din Hotărârea Tribunalului din 23 februarie 2006, Cementbouw Handel & Industrie/Comisia (T-282/02, Rec., p. II-319).

16. Anterior realizării concentrării care face obiectul prezentei proceduri judiciare, dintre cele unsprezece întreprinderi membre ale CVK, cinci erau filiale ale Haniel, trei erau filiale ale Cementbouw, două erau filiale ale RAG [12], iar una dintre întreprinderi era deținută în comun de Haniel, Cementbouw și RAG.

17. În anul 1998, a fost notificat Autorității Olandeze de Concurență, „NMa” [13], un proiect de concentrare prin care CVK urmărea dobândirea controlului asupra întreprinderilor membre. Controlul trebuia transferat în cadrul încheierii unui contract de punere în comun, precum și printr-o modificare a statutului CVK. Prin Decizia din 20 octombrie 1998, NMa a autorizat proiectul în cauză.

18. Înainte de realizarea acestei operațiuni, RAG a decis să vândă către Haniel și către Cementbouw participațiile pe care le deținea la întreprinderile membre ale CVK. În martie 1999, părțile au adus la cunoștința NMa intențiile acestora. Prin scrisoarea din 26 martie 1999, NMa a comunicat părților că cesiunea respectivă nu ar constitui o concentrare în sensul legislației olandeze aplicabile [14], în măsura în care operațiunea autorizată prin Decizia din 20 octombrie 1998 ar fi fost realizată cel târziu la momentul respectivei cesiuni.

19. La 9 august 1999, părțile au încheiat mai multe tranzacții care pot fi clasificate în două grupe: pe de o parte, CVK și întreprinderile membre ale acesteia au încheiat contractul de punere în comun [15] menționat mai sus, iar statutul CVK a fost modificat la aceeași dată pentru a se ține seama de prevederile contractului de punere în comun (*primul grup de tranzacții*). Pe de altă parte – la aceeași dată, 9 august 1999, – RAG a cedat participațiile pe care le deținea la trei dintre întreprinderile membre ale CVK către Haniel și a Cementbouw, în timp ce acestea au încheiat un contract de cooperare care reglementează colaborarea lor în cadrul CVK (*al doilea grup de tranzacții*).

B — *Procedura în fața Comisiei, angajamentele și decizia atacată*

20. Luând cunoștință de tranzacțiile încheiate la 9 august 1999 [16] cu ocazia examinării a altor două concentrări care îi fuseseră

12 — RAG AG, Germania (fosta Ruhrkohle AG).

13 — Nederlandse Mededingingssautoriteit.

14 — Articolul 27 din Legea din 22 mai 1997 privind noile dispoziții în materia concurenței economice (Wet van 22 mei 1997 houdende nieuwe regels omtrent de economische mededinging — *Mededingingswet* —, Stb. 1997, nr. 242).

15 — A se vedea punctul 17 din prezentele concluzii.

16 — Cazul COMP/M.2495 — Haniel/Fels și Cazul COMP/M.2568 — Haniel/Ytong.

notificate de Haniel, prin scrisoarea din 22 octombrie 2001, Comisia a comunicat Cementbouw, precum și celorlalte întreprinderi implicate că operațiunea trebuia să îi fie notificată. La 24 ianuarie 2002, Haniel și Cementbouw au notificat Comisiei operațiunea în temeiul articolului 4 din Regulamentul privind concentrările economice.

21. La 25 februarie 2002, Comisia a inițiat procedura oficială de control prevăzută la articolul 6 alineatul (1) litera (c) din Regulamentul privind concentrările economice, deoarece concentrarea care îi fusese notificată genera îndoieli grave privind compatibilitatea acesteia cu piața comună și cu Acordul privind SEE [17].

22. În urma comunicării privind obiecțiunile și după ce părțile au fost audiate de Comisie, la 28 mai 2002, Haniel și Cementbouw au propus, printr-un *proiect de angajamente*, renunțarea la cel de al doilea grup de tranzacții. Acesta prevedea în principal că Haniel și Cementbouw vor rezilia contractul de cooperare încheiat între acestea și că vor cesiona către un terț independent participațiile la întreprinderile membre ale CVK pe care le dobândiseră în anul 1999 de la RAG. Pe de altă parte, urmau să rămână în vigoare atât contractul de punere în comun, cât și modificarea statutului CVK (primul grup de tranzacții) [18]. Comisia a apreciat că acest proiect de angajamente era insuficient pentru a remedia problemele de concurență constatate și că, în definitiv, acestea nu aveau legătură nici cu contractul de punere în comun, nici cu primul grup de tranzacții.

23. La 5 iunie 2002, cele două întreprinderi au propus *angajamente definitive* prin care acceptau, în plus, pe parcursul unui anumit termen, rezilierea contractului de punere în comun, încetarea efectelor modificării statutului CVK și dizolvarea acesteia [19].

24. La 26 iunie 2002, în temeiul articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, Comisia a adoptat decizia atacată [20], prin care a apreciat că operațiunea notificată de concentrare era compatibilă cu piața comună și cu Acordul privind SEE în măsura în care Haniel și Cementbouw respectă integral angajamentele definitive asumate la 5 iunie 2002.

17 — Acordul privind Spațiul Economic European (JO 1994, L 1, p. 3).

18 — Punctul 295 din hotărârea atacată și considerentul (127) al deciziei atacate.

19 — Punctul 298 din hotărârea atacată și considerentul (129) al deciziei atacate.

20 — Decizia 2003/756/CE a Comisiei din 26 iunie 2002 de declarare a unei concentrări compatibile cu piața comună și cu Acordul privind SEE [Cazul COMP/M.2650 — Haniel/Cementbouw/JV (CVK)], comunicată sub numărul C(2003) 2315 (JO 2003, L 282, p. 1, rectificare în JO 2003, L 285, p. 52).

În special, autorizarea concentrării este condiționată și de *dizolvarea CVK* în temeiul angajamentelor definitive propuse de Haniel și Cementbouw într-un anumit termen.

C — *Procedura în fața Tribunalului*

25. Prin cererea depusă la grefa Tribunalului de Primă Instanță la 11 septembrie 2002, Cementbouw a introdus o acțiune în anularea deciziei atacate, precum și obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată. Comisia solicită Curții respingerea acțiunii și obligarea Cementbouw la plata cheltuielilor de judecată.

26. Prin Hotărârea din 23 februarie 2006 (denumită în continuare „hotărârea atacată”) [21], Tribunalul a menținut în integralitate decizia atacată. Acțiunea introdusă de Cementbouw a fost respinsă, iar întreprinderea a fost obligată la plata cheltuielilor de judecată.

27. Prin recursul depus la grefa Curții la 4 mai 2006, Cementbouw solicită:

— anularea hotărârii atacate;

— dacă este cazul, trimiterea cauzei spre rejudecare Tribunalului și

— obligarea Comisiei la plata cheltuielilor de judecată.

28. La rândul său, Comisia solicită:

— respingerea recursului și

— obligarea Cementbouw la plata cheltuielilor de judecată.

29. În fața Curții, recursul a făcut inițial obiectul procedurii scrise, fiind dezbătut ulterior în ședința din 22 martie 2007.

IV — Apreciere

A — *Considerații introductive*

30. Delimitarea competențelor corespunzătoare ale Comunității și ale statelor membre nu reprezintă în niciun caz numai

21 — Cauza T-282/02, citată la nota de subsol 11.

o problemă „de drept constituțional”, după cum face din nou obiectul discuțiilor în cadrul dreptului primar, susținute ultima dată, de exemplu, cu ocazia Tratatului de instituire a unei Constituții pentru Europa [22]. Această problemă apare și în activitatea practică cotidiană la nivel comunitar și național. Controlul concentrărilor reprezintă un exemplu foarte elocvent.

31. În principiu, Regulamentul privind concentrările economice realizează o delimitare clară a competențelor în funcție de *principiul dublei exclusivități*: concentrările de dimensiune comunitară sunt examinate exclusiv de către Comisie, în calitate de autoritate comunitară competentă în materia concurenței, controlul fiind realizat exclusiv în funcție de criteriile din Regulamentul privind concentrările economice [articolul 21 alineatele (1) și (2), precum și articolul 22 alineatul (1) prima teză din Regulamentul privind concentrările economice].

32. Cu toate acestea, cauza de față demonstrează că, în anumite situații individuale, poate fi necesar să se determine autoritatea comunitară de concurență competentă pentru controlul și autorizarea unei concentrări.

33. În speță, Comisia s-a declarat competentă [23], deoarece ambele grupe de tranzacții [24] încheiate la 9 august 1999 au fost clasificate drept componente ale unei unice proceduri [25], respectând în ansamblu criteriile pentru o concentrare de dimensiune comunitară în sensul articolului 3 alineatul (1) coroborat cu articolul 1 alineatele (1) și (2) din Regulamentul privind concentrările economice, fiind depășite în special pragurile aplicabile, exprimate în cifra de afaceri. Comisia și-a menținut această competență și pe parcursul procedurii și atunci când întreprinderile implicate i-au transmis proiectul de angajament din 28 mai 2002 prin care și-au exprimat disponibilitatea de a renunța la o parte din concentrarea dintre acestea – al doilea grup de tranzacții.

34. Cu privire la ambele aspecte, Cementbouw a contestat decizia atacată în fața Tribunalului de Primă Instanță; astfel, întreprinderea a contestat atât *competența inițială* a Comisiei, cât și *menținerea* acestei competențe cu privire la acceptarea

22 — Semnat la Roma la 29 octombrie 2004 (JO C 310, p. 1).

23 — A se vedea în special considerentele (12)-(32) ale deciziei atacate.

24 — A se vedea în acest sens punctul 9 din prezentele concluzii.

25 — În jurisprudență, aceste aspecte au fost comentate după cum urmează: „Cette affaire est-elle un exemple de l'échec d'un mécano juridique trop subtil sous-estimant le pouvoir des autorités de la concurrence de s'attacher à la réalité économique plus qu'à la forme juridique d'une opération? Les montages les plus savants sont parfois fragiles […]” (Cot, *Revue des droits de la concurrence*, 2006, p. 108 și 109).

angajamentelor care au depășit limitele proiectului din 28 mai 2002. În ambele situații, Tribunalul a menținut decizia atacată [26].

35. Recursul formulat de Cementbouw nu privește toate aspectele care au făcut obiectul procedurii în fața Tribunalului de Primă Instanță. Sunt contestate exclusiv considerațiile Tribunalului în sensul *menținerii competenței* Comisiei ulterior proiectului de angajament din 28 mai 2002. Pe de altă parte, prin prezentul recurs, Cementbouw nu a atacat în special *competența inițială* a Comisiei, întemeiată pe evaluarea de ansamblu a celor două grupe de tranzacții din 9 august 1999 drept o unică procedură unitară.

B — *Cu privire la primul motiv de recurs*

36. Prin intermediul primului motiv de recurs, Cementbouw susține că Tribunalul ar fi interpretat și aplicat eronat articolele 1, 2 și 3 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice [27]. Tribunalul a menținut decizia contestată, deși renunțările menționate în proiectul de angajamente al întreprinderilor în cauză, în situația acceptării, ar fi determinat necompetența Comisiei. Astfel, ca urmare a lipsei de competență, Comisia nu ar mai fi putut invoca, drept justificare pentru autorizarea concentrării, angajamentele definitive ulterioare asumate de Haniel și de Cementbouw.

37. În principal, Cementbouw prezintă următoarele argumente: competența Comisiei de a examina concentrarea notificată rezulta exclusiv din examinarea de ansamblu a celor două grupe de tranzacții; numai împreună, cele două grupe ar fi condus la depășirea pragurilor exprimate în cifră de afaceri în sensul articolului 1 din Regulamentul privind concentrările economice, justificând astfel dimensiunea comunitară a concentrării. Prin proiectul de angajament, Haniel și Cementbouw s-ar fi oferit să renunțe la partea din operațiunea de concentrare având la bază al doilea grup de tranzacții. Printr-o asemenea modificare a operațiunii de concentrare, aceasta ar fi coborât sub pragurile exprimate în cifră de afaceri prevăzute în Regulamentul privind concentrările economice. S-ar fi menținut numai acea parte a operațiunilor de concentrare întemeiate pe primul grup de tranzacții și care, având în vedere că nu erau atinse pragurile exprimate în cifră de afaceri, nu ar fi avut o dimensiune comunitară. Competența Comisiei nu ar fi reglementată numai în funcție de concentrarea notificată, ci și de cea efectivă.

38. Pentru a examina pertinența acestor argumente, trebuie stabilit mai întâi momentul relevant, în cadrul controlului concentrărilor, pentru determinarea competenței Comisiei (a se vedea punctul 1

26 — Punctele 101-149, precum și punctele 293-321 din hotărârea atacată.

27 — În măsura în care, în *al doilea* motiv de recurs, Cementbouw invocă și o încălcare, din punctul de vedere al competenței, a articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, sunt aplicabile în mod corespunzător următoarele considerații.

de mai jos); ulterior, se va stabili dacă și în ce măsură evenimente ulterioare pot influența competența Comisiei din moment ce a fost dobândită (a se vedea punctul 2 de mai jos).

1. Momentul relevant pentru determinarea competenței Comisiei

39. În Regulamentul privind concentrările economice nu se menționează expres momentul pentru determinarea competenței Comisiei de aplicare a unei proceduri de control al concentrărilor. Regulamentul indică numai necesitatea verificării din timp a propriei competențe de către Comisie, cu adoptarea unei decizii în acest sens [a se vedea articolul 4 alineatul (3) și articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice] [28], fără a menționa însă momentul – și, prin aceasta, faptele care stau la baza – controlului efectuat. Astfel, acest moment relevant trebuie determinat din punctul de vedere al sensului și al scopului normelor în materia competenței, precum și al contextului de reglementare.

40. După cum s-a menționat deja [29], Regulamentul privind concentrările economice are la bază *principiul unei repartizări precise a competențelor* între autoritățile naționale și cele comunitare în materia controlului, adoptarea deciziilor cu privire la concentrările cu dimensiune comunitară fiind de competența exclusivă a Comisiei [30].

41. În plus, sistemul instituit de Regulamentul privind concentrările economice este o expresie a *imperativului celerității*, transpus în practică în special prin intermediul unui regim de termene adaptate în detaliu, mai stricte din punct de vedere comparativ, urmărind limitarea duratei procedurilor de control al concentrărilor [31].

42. Atât repartizarea competențelor, cât și imperativul celerității sunt destinate garantării securității juridice și exprimă în ansamblu scopul asigurării compatibilității dintre cerințele unei bune administrări și cele ale vieții comerciale [32]. Controlul exercitat de Comisie asupra concentrărilor între întreprinderi, în calitate de autoritate comunitară de concurență competentă, trebuie efectuat cu o eficiență cât mai ridicată.

28 — Cu privire la obligația Comisiei de a decide asupra propriei competențe, a se vedea și Hotărârea din 25 septembrie 2003, Schlüsselverlag J. S. Moser și alții/Comisia (C-170/02 P, Rec., p. I-9889, punctul 28).

29 — A se vedea punctul 31 din prezentele concluzii.

30 — Hotărârea Schlüsselverlag J. S. Moser și alții/Comisia (citată la nota de subsol 28, punctele 32 și 34), și Hotărârea din 22 iunie 2004, Portugalia/Comisia (C-42/01, Rec., p. I-6079, punctele 50 și 53).

31 — Hotărârile Schlüsselverlag J. S. Moser și alții/Comisia (citată la nota de subsol 28, punctul 33), și Portugalia/Comisia (citată la nota de subsol 30, punctul 51); a se vedea și Hotărârea Tribunalului din 27 noiembrie 1997, Kaysersberg/Comisia (T-290/94, Rec., p. II-2137, punctul 113).

32 — Hotărârile Schlüsselverlag J. S. Moser și alții/Comisia (citată la nota de subsol 28, punctele 33 și 34), și Portugalia/Comisia (citată la nota de subsol 30, punctele 51 și 53).

43. Securitatea juridică, precum și eficiența controlului comunitar al concentrărilor se aplică obligației de notificare și suspendării cărora li se supun concentrările de dimensiune comunitară (articolele 4 și 7 Regulamentul privind concentrările economice).

44. Pentru a garanta un nivel maxim de securitate juridică, precum și o administrare legală și eficientă într-un termen scurt, trebuie să se determine cât mai rapid posibil autoritatea de concurență competentă pentru controlul unui caz de concentrare.

45. Ar fi posibilă menționarea drept termen pentru determinarea competenței Comisiei *data notificării* unui proiect de concentrare. În cazul unei examinări mai atente, se constată că acest moment nu prezintă importanță, deoarece întreprinderile implicate, prin notificarea transmisă mai devreme sau mai târziu, ar putea influența în mod arbitrar repartizarea competențelor [33]. În plus, din perspectiva operatorilor economici diligenți, trebuie să se poată constata în mod obiectiv, înainte de realizarea efectivă a unei eventuale obligații de notificare, dacă proiectul de concentrare intră în domeniul de aplicare al Regulamentului privind concentrările economice și, prin urmare, este de competența Comisiei. Numai în acest mod, operatorii economici au posibilitatea să respecte normele aplicabile și să își îndeplinească în mod corespunzător obligațiile de notificare și de suspendare, sancționate cu amendă în caz de nerespectare [34].

46. Prin urmare, prezintă importanță numai situația de fapt la momentul *nașterii* unei eventuale *obligații de notificare*. Altfel spus, competența Comisiei va fi determinată în funcție de data *de la care este necesară notificarea* acesteia cu privire la un proiect de concentrare [35]. Aceasta este data la care operatorii economici implicați încheie un acord [36] [a se vedea articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice] [37], întrucât de la data respectivă se poate constata dacă o concentrare prezintă sau nu prezintă dimensiune comunitară. Chiar de la momentul respectiv, suspendarea prevăzută de Regulamentul

33 — Astfel cum demonstrează cauza de față, există posibilitatea ca, în ciuda termenului strict de o săptămână de executare a obligației de notificare [articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice], notificarea efectivă să se realizeze după mai mult timp de la încheierea contractelor de drept civil. Între timp, există posibilitatea modificării cifrelor de afaceri relevante ale întreprinderilor implicate, ceea ce ar putea produce efecte importante asupra depășirii sau a coborârii sub pragurile menționate la articolul 1 din Regulamentul privind concentrările economice. Această situație ar putea apărea fără îndoială în domeniul de aplicare al noului Regulament (CE) privind concentrările economice (Regulamentul nr. 139/2004), având în vedere că articolul 4 alineatul (1) nu mai prevede niciun termen concret pentru executarea obligației de notificare.

34 — Articolul 14 alineatul (1) litera (a) și articolul 14 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul privind concentrările economice.

35 — Nu este necesar să se clarifice în speță dacă prezintă importanță un moment anterior, de exemplu, momentul adoptării deciziei de încheiere a unui acord privind concentrarea [a se vedea articolul 4 alineatul (1) al doilea paragraf din Regulamentul nr. 139/2004], deoarece posibilitatea unei astfel de *devansări voluntare* a momentului notificării se aplică numai în cadrul noului Regulament (CE) privind concentrările economice și nu este prevăzută în Regulamentul nr. 4064/89 aplicabil în speță.

36 — În acest sens, a se vedea Hotărârea Tribunalului din 28 septembrie 2004, MCI/Comisia (T-310/00, Rec., p. II-3253, punctul 89): „Competența Comisiei […], conform clarificării de la articolul 4 din Regulamentul nr. 4064/89, depinde de «încheierea unui acord» pentru a pune bazele unei concentrări". În opinia Tribunalului, Comisia „*nu* are competența să adopte o decizie în sensul Regulamentului nr. 4064/89 *înainte* de încheierea unui astfel de acord" (sublinierea noastră).

37 — Obligația contractuală este asimilată cu publicarea unei oferte de cumpărare sau de schimb ori cu achiziționarea pachetului de control [articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice].

privind concentrările economice se aplică și operatorilor economici implicați [a se vedea articolul 7 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice].

2. Efectele evenimentelor ulterioare asupra competenței Comisiei

47. Trebuie stabilit dacă și în ce măsură evenimentele ulterioare, în special cele survenite pe parcursul unei proceduri de control al concentrării, aflată în desfășurare, pot influența competența dobândită în prealabil de Comisie.

48. Se subînțelege pierderea competenței Comisiei de a examina o concentrare în ipoteza în care întreprinderile implicate *renunță complet la* proiectul de concentrare care nu a fost încă realizat [38]. În asemenea situație, procedura de control al concentrării este lipsită de obiect [39].

49. În schimb, această procedură nu este lipsită de obiect, dacă întreprinderile implicate efectuează numai anumite *modificări* ale operațiunii de concentrare, fără să renunțe însă definitiv la aceasta. Chiar dacă astfel de modificări sunt foarte extinse și dacă, din punctul de vedere al întreprinderilor implicate, se referă la aspectele principale ale operațiunii de concentrare [40], se menține o parte a concentrării – în speță, primul grup de tranzacții –, care își va păstra validitatea potrivit voinței părților. Contrar opiniei exprimate de Cementbouw, există o diferență calitativă față de renunțarea completă la operațiunea de concentrare.

50. În primul rând, procedura nu poate fi lipsită de obiect în cazul în care întreprinderile implicate se angajează, precum în cauză, numai față de Comisie să efectueze anumite modificări, fără să le transpună imediat în practică. Întrucât, contrar opiniei exprimate de Cementbouw, simplele *angajamente* nu modifică în mod direct aspectele operațiunii de concentrare convenite pe cale contractuală de întreprinderi și nici efectele economice ale acesteia, în special în situația în care operațiunea respectivă a fost realizată, astfel cum este cazul în speță.

51. Într-o exprimare generală, simplul fapt că, pe parcursul unei proceduri de control al concentrării, aflată în desfășurare, întreprinderile efectuează sau se angajează numai să

38 — În acest sens, a se vedea și Hotărârea MCI/Comisia (citată la nota de subsol 36, în special punctele 96 și 107).

39 — În noul Regulament (CE) privind concentrările economice (Regulamentul nr. 139/2004), această ipoteză este prevăzută la articolul 6 alineatul (1) litera (c) ultima teză.

40 — În speță, Cementbouw susține că proiectul de angajamente din 28 mai 2002 ar fi condus la pierderea „essence", respectiv a „constitutive element" ale concentrării (a se vedea punctele 11, 13 și 17 din recurs).

aducă modificări cu privire la operațiunea de concentrare, nu produce efecte asupra competenței dobândite anterior de Comisie. În măsura în care, precum în cauză, se urmărește în continuare realizarea concentrării, respectiv menținerea unei concentrări realizate care, în ciuda unor renunțări importante, își păstrează structura inițială, se justifică examinarea compatibilității operațiunii cu piața comună.

52. Acest argument este susținut și de scopul efectuării sau al asumării unui angajament de realizare a unor astfel de modificări cu privire la o operațiune de concentrare pe parcursul unei proceduri de control. Articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice [41] precizează în mod clar că modificările și angajamentele asumate (și, prin urmare, „obligațiile") sunt destinate obținerii unei structuri a operațiunii de concentrare compatibile cu piața comună. În urma unei examinări mai aprofundate, se constată că acestea sunt destinate exclusiv să permită Comisiei o *exercitare* eficientă a competențelor sale în cadrul procedurii de control al concentrărilor, fără să urmărească eliminarea competenței într-un anumit caz.

53. În măsura în care sunt efectuate modificări ale unei operațiuni de concentrare sau dacă sunt asumate angajamente în acest sens, fără renunțarea completă la concentrarea respectivă, nu se diminuează importanța scopului anterior menționat de a garanta un nivel maxim de securitate juridică și o administrare legală și eficientă [42].

54. Contestarea repetată a competenței Comisiei pe parcursul unei proceduri în curs de control al concentrărilor sau efectuarea unor modificări constante nu ar fi compatibilă nici cu necesitatea securității juridice, nici cu cerința unei administrări legale și eficiente, în termene mai scurte.

55. În caz contrar, ar exista riscul ca un caz să fie trimis în mod inutil de la Comisie la una sau la mai multe autorități naționale de concurență, ceea ce ar conduce la reducerea semnificativă a ritmului și la o creștere a eforturilor necesare pentru efectuarea unui control în lumina dreptului concurenței, generând totodată și numeroase incertitudini nu doar pentru autoritățile vizate, ci și pentru întreprinderile implicate și pentru piețe. În plus, nu s-ar putea exclude riscul ca, în timpul unei proceduri de control al concentrărilor, aflată în desfășurare, întreprinderile implicate să efectueze modificări adecvate ale proiectului de concentrare pentru a evita competența unei autorități de concurență, urmând ca altă autoritate, mai puțin exigentă, să fie competentă; ar putea apărea astfel o formă de „forum shopping".

41 — Se aplică un regim similar autorizărilor din etapa examinării preliminare („etapa I") în sensul articolului 6 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1310/97.

42 — A se vedea punctele 40-44 din prezentele concluzii.

56. Prin urmare, Regulamentul privind concentrările economice nu prevede o obligație a Comisiei de a-și reevalua competența în situația modificării operațiunii de concentrare a întreprinderilor implicate sau în urma asumării unui angajament în acest sens. Depășirea pragurilor aplicabile exprimate în cifră de afaceri prevăzute la articolul 1 din Regulamentul privind concentrările economice va fi determinată de Comisie anterior inițierii unei proceduri oficiale de control („etapa a II-a"), pe parcursul așa-numitei etape preliminare de examinare („etapa I"). În sensul articolului 6 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice, unicul temei este reprezentat de *concentrarea notificată*. Obligația prevăzută la articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, de a lua în calcul modificările ulterioare cu privire la concentrarea notificată, este destinată exclusiv determinării compatibilității acesteia cu piața comună. Articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice [43] nu prevede o nouă decizie a Comisiei cu privire la competența acesteia, spre deosebire de prevederile de la articolul 6 alineatul (1) din Regulamentul privind concentrările economice [44].

3. Concluzie intermediară

57. Prin urmare, cu titlu de concluzie intermediară, se reține că, pentru determinarea competenței Comisiei de a efectua o procedură de control al concentrărilor, prezintă importanță numai data *de la care este necesară notificarea* Comisiei cu privire la un proiect de concentrare. Modificările ulterioare ale unei operațiuni de concentrare nu produc efecte asupra competenței Comisiei, exceptând situația în care acestea conduc la abandonarea completă a proiectului.

58. Este cert că proiectul de angajamente al întreprinderilor Haniel și Cementbouw din 28 mai 2002, chiar și în situația realizării acestuia, ar fi condus numai la abandonarea celui de al doilea grup de tranzacții, fără a afecta în niciun caz primul grup de tranzacții.

59. În acest context, Tribunalul a concluzionat în mod corect că proiectul de angajamente nu modifica operațiunea de concentrare astfel încât aceasta să nu mai existe [45], fiind menținută în consecință competența Comisiei [46], cu posibilitatea de a invoca angajamentele definitive ale Haniel și Cementbouw din 5 iunie 2002 drept temei pentru autorizarea concentrării.

43 — O reglementare similară privind etapa examinării preliminare se regăsește la articolul 6 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, astfel cum a fost modificat prin Regulamentul nr. 1310/97.

44 — În recurs, Cementbouw invocă, printre altele, Hotărârea Tribunalului din 24 martie 1994, Air France/Comisia, cunoscută sub numele „Dan Air" (T-3/93, Rec., p. II-121, punctul 102). Hotărârea respectivă privește competența Comisiei la data nașterii obligației de notificare. Hotărârea respectivă nu oferă informații cu privire la o eventuală obligație a Comisiei de a-și reexamina competența ca urmare a unor evenimente ulterioare.

45 — Punctul 301 ultima teză din hotărârea atacată.

46 — Punctul 302 din hotărârea atacată.

60. Prin urmare, primul motiv de recurs trebuie respins ca nefondat.

C — *Cu privire la al doilea motiv de recurs*

61. Prin intermediul celui de al doilea motiv de recurs, Cementbouw susține că Tribunalul ar fi interpretat și aplicat eronat articolul 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, fiind încălcat și principiul proporționalității.

62. În principal, Cementbouw prezintă aceleași argumente utilizate pentru susținerea primului motiv de recurs: Tribunalul nu ar fi ținut seama de obligația Comisiei de acceptare a proiectului de angajamente din 28 mai 2002 întocmit de Haniel și Cementbouw. În opinia Cementbouw, realizarea ofertei de asumare a angajamentelor ar fi eliminat dimensiunea comunitară a concentrării. S-ar fi menținut numai primul grup de tranzacții [47], care, în mod individual, nu ar fi intrat în competența Comisiei.

63. Astfel cum am afirmat cu privire la primul motiv de recurs [48], această argumentare nu este pertinentă. Prin urmare, în cele ce urmează, ne referim doar la două argumente suplimentare prezentate de Cementbouw, invocate de întreprindere în special în cadrul celui de al doilea motiv de recurs.

1. Cu privire la motivul încălcării principiului proporționalității

64. Mai întâi, Cementbouw critică Tribunalul întrucât nu a respectat principiul proporționalității. În mod greșit, Tribunalul ar porni de la ideea că nu ar fi trebuit ca proiectul de angajamente din 28 mai 2002 să fi fost acceptat de Comisie, ci numai angajamentele definitive din 5 iunie 2002.

65. Principiul proporționalității reprezintă un principiu general de drept comunitar [49]. Potrivit unei jurisprudențe constante, acest principiu impune ca actele instituțiilor comunitare să nu depășească limitele a ceea ce este adecvat și necesar pentru realizarea obiectivelor legitime urmărite de reglementarea în cauză, fiind stabilit că, atunci când este posibilă alegerea între mai multe măsuri adecvate, trebuie să se recurgă la cea mai puțin constrângătoare și că inconvenientele

47 — Cementbouw invocă în acest context în special contractul de punere în comun.

48 — A se vedea în special punctele 39-60 din prezentele concluzii.

49 — A se vedea în special Hotărârea din 10 ianuarie 2006, IATA și ELFAA (C-344/04, Rec., p. I-403, punctul 79).

cauzate nu trebuie să fie disproporționate în raport cu scopurile vizate [50].

66. De asemenea, deciziile Comisiei în procedurile de control al concentrărilor trebuie să respecte cerințele proporționalității, fiind supuse din acest punct de vedere controlului jurisdicțional. Această cerință nu se aplică numai deciziilor de interdicție în sensul articolului 8 alineatul (3) din Regulamentul privind concentrările economice și deciziilor de separare conform articolului 8 alineatul (4) din Regulamentul privind concentrările, ci și deciziilor de autorizare în sensul articolului 8 alineatul (2) din Regulamentul privind concentrările economice, în măsura în care acestea includ condiții și obligații. Întreprinderile implicate pot avea un interes real de a solicita controlul jurisdicțional al elementelor constrângătoare ale deciziilor de autorizare în vederea obținerii unei autorizări care să nu includă condiții și obligații sau, cel puțin, a unei autorizări care să includă condiții și obligații mai reduse [51].

67. Decizia cu privire la compatibilitatea unei concentrări cu piața comună implică din partea Comisiei aprecierea unor aspecte economice complexe, pentru care beneficiază de o marjă de apreciere [52]. Această marjă de apreciere trebuie să vizeze și compatibilitatea angajamentelor, formulate în fața Comisiei, de a soluționa o problemă de concurență identificată de aceasta.

68. În acest sens, este de competența instanței comunitare să examineze exactitatea, fiabilitatea și coerența probelor invocate; în plus, trebuie să verifice dacă aceste probe prezintă toate datele relevante, necesare aprecierii situației complexe, precum și dacă susțin concluziile formulate în temeiul acestora [53]. Totuși, aceasta nu are dreptul să substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere cu privire la natura angajamentelor.

69. În cadrul controlului jurisdicțional al proporționalității unei decizii de autorizare ce include condiții și obligații, trebuie avut în vedere că aceste condiții și obligații sunt întemeiate pe *angajamente voluntare* ale întreprinderilor implicate. Există astfel o prezumție puternică în sensul că întreprinderile au considerat că angajamentele exprimate sunt adecvate, necesare și proporționale pentru a remedia o problemă de concurență identificată de Comisie, având în vedere că, din perspectiva întreprinderilor implicate, o autorizare condiționată reprezintă de regulă

50 — În acest sens, în mod special în cazul unei decizii, a se vedea Hotărârea din 9 martie 2006, Zuid-Hollandse Milieufederatie și Natuur en Milieu (C-174/05, Rec., p. I-2443, punctul 28).

51 — În măsura în care condițiile și obligațiile – astfel cum se întâmplă de regulă – se află în legătură directă cu autorizarea efectivă a concentrării, nu este admisă o *contestare izolată* a acestora (în acest sens, a se vedea jurisprudența constantă; a se vedea în special Hotărârea din 27 iunie 2006, Parlamentul European/Consiliul, C-540/03, Rec., p. I-5769, punctele 27 și 28). Poate fi contestată numai decizia de autorizare în ansamblu, care prevede condiții și obligații, în vederea unei reexaminări complete a concentrării de către Comisie, în sensul articolului 10 alineatul (5) din Regulamentul privind concentrările economice.

52 — Hotărârea din 31 martie 1998, Franța și alții/Comisia, cunoscută sub numele „Kali & Salz” (C-68/94 și C-30/95, Rec., p. I-1375, punctele 223 și 224), și Hotărârea din 15 februarie 2005, Comisia/Tetra Laval (C-12/03 P, Rec., p. I-987, punctele 38-40).

53 — Hotărârea Comisia/Tetra Laval (citată la nota de subsol 52, punctul 39).

o măsură mai puțin constrângătoare față de interzicerea concentrării între acestea. Prin urmare, ar trebui să existe împrejurări excepționale pentru a considera că decizia Comisiei, întemeiată pe angajamentele voluntare ale părților interesate, nu este compatibilă cu principiul proporționalității.

70. În cauză, Cementbouw susține în aparență că Tribunalul ar fi trebuit să presupună existența unor astfel de împrejurări excepționale, deoarece era vorba despre o concentrare deja realizată, fiind notificată Comisiei „sub amenințarea amenzilor” [54]. În special, competența de a dispune, dacă este cazul, o separare în sensul articolului 8 alineatul (4) din Regulamentul privind concentrările economice ar fi permis Comisiei să obțină din partea întreprinderilor implicate angajamente care nu ar fi fost obținute în alte condiții.

71. Acest argument [55] nu este convingător. Faptul că se realizează o concentrare în lipsa exonerării aferente de obligația de suspendare, anterioară notificării Comisiei, angajează în mod exclusiv răspunderea întreprinderilor implicate și care nu poate fi întemeiată nicidecum pe împrejurări excepționale. Posibilitatea Comisiei de a dispune în mod suplimentar, în cazul unei concentrări ilegale, aplicarea de amenzi și, dacă este cazul, separarea întreprinderilor, rezultă din prevederile Regulamentului privind concentrările economice [56]. În măsura în care, pe parcursul procedurii, Comisia aduce la cunoștința întreprinderilor implicate competențele sale în materie, aceasta menționează numai situația de drept și nu efectuează în niciun caz un demers excepțional. Această situație nu afectează caracterul voluntar al angajamentelor asumate de întreprinderi.

72. În plus, în recursul formulat, Cementbouw susține în aparență, în temeiul principiului proporționalității, că angajamentele întreprinderilor implicate sunt suficiente și trebuie acceptate de Comisie în cazul în care elimină dimensiunea comunitară a unei concentrări, adică o reduce sub pragurile exprimate în cifră de afaceri în sensul articolului 1 din Regulamentul privind concentrările economice. Comisia nu și-ar putea întemeia decizia pe angajamente suplimentare.

54 — În limba de procedură: „under threat of fines”.

55 — Argumentul prezentat de Cementbouw cu privire la această problemă este admisibil, întrucât nu privește aprecierea, din partea Tribunalului, a situației de fapt și a probelor, ci urmărește *calificarea juridică drept excepțională* a împrejurărilor în cauză. Este vorba despre o problemă de drept ce este de competența Curții în procedura de recurs; a se vedea, de exemplu, Hotărârea din 6 aprilie 2006, General Motors/Comisia (C-551/03 P, Rec., p. I-3173, punctul 51), precum și Hotărârile din 21 septembrie 2006, Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied/Comisia (C-105/04 P, Rec., p. I-8725, punctul 69), și Technische Unie/Comisia (C-113/04 P, Rec., p. I-8831, punctul 82).

56 — Cu privire la amenzi, a se vedea articolul 14 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul privind concentrările economice, iar cu privire la separarea întreprinderilor, articolul 8 alineatul (4) din Regulamentul privind concentrările economice.

73. Nici acest argument, care nu mai este susținut fără rezerve de Cementbouw pe parcursul ședinței, nu este pertinent. Criteriul determinant pentru evaluarea proporționalității condițiilor sau a obligațiilor nu este acela dacă, după îndeplinirea acestora, concentrarea mai prezintă dimensiune comunitară, ci dacă obligațiile asumate de întreprinderile implicate „sunt proporționale cu problema concurențială și […] o elimină în întregime” [57]. Unicul obiectiv legitim urmărit prin intermediul condițiilor și obligațiilor este reprezentat de împiedicarea denaturării concurenței pe piața internă [58], motiv pentru care este necesară compatibilitatea concentrărilor cu piața comună. Și din perspectiva exclusivă a acestui obiectiv, eventuale condiții și obligații impuse de Comisie trebuie să fie adecvate, necesare și proporționale.

74. Ar fi absurdă necesitatea acceptării, de către Comisie, a angajamentelor similare celor menționate în proiectul din 28 mai 2002 numai pentru că acestea ar elimina dimensiunea comunitară a concentrării, fără a fi necesară examinarea dacă aceste angajamente sunt adecvate să elimine problema de concurență identificată de Comisie.

75. Prin urmare, Tribunalul nu a săvârșit o eroare de drept considerând că principiul proporționalității nu a fost încălcat de Comisie [59].

2. Cu privire la importanța deciziilor autorităților naționale de concurență

76. În plus, Cementbouw critică Tribunalul că „nu a explicat” modul în care Comisia a putut să ajungă la o concluzie diametral opusă celei a autorității naționale olandeze de concurență (NMa). În acest sens, Cementbouw face referire la aprobarea de către NMa a contractului de punere în comun [60]. În lipsa unui temei suficient, Tribunalul ar fi permis în mod eronat Comisiei să nu ia în considerare o examinare detaliată a aspectelor de concurență relevante în cauză, efectuată de autoritatea națională de concurență competentă.

57 — A se vedea în speță considerentul (8) al Regulamentului nr. 1310/97. Aceeași situație se aplică și domeniului de aplicare al noului Regulament (CE) privind concentrările economice [considerentul (30) al Regulamentului nr. 139/2004].

58 — Articolul 3 alineatul (1) litera (g) CE și considerentul (1) al Regulamentului privind concentrările economice [respectiv considerentul (2) al noului Regulament (CE) privind concentrările economice].

59 — Punctul 303 și următoarele din hotărârea atacată.

60 — A se vedea punctul 17 din prezentele concluzii.

77. Astfel cum susține însăși Cementbouw, deciziile autorităților naționale de concurență în procedurile având ca obiect controlul concentrărilor nu sunt obligatorii pentru Comisie. Adăugăm și faptul că, într-o situație obișnuită, un asemenea efect obligatoriu nu este posibil, ca urmare a repartizării clare a competențelor [61] în temeiul Regulamentului privind concentrările economice: atât Comisia, cât și autoritățile naționale decid exclusiv în domeniile lor de competență, care, de regulă, nu se intersectează [62].

78. Cauza de față este caracterizată de particularitatea că primul grup de tranzacții a prezentat importanță atât în procedura în fața NMa, cât și în procedura ulterioară în fața Comisiei. Din punct de vedere formal, cele două proceduri nu au avut același obiect, deoarece primul grup de tranzacții a fost examinat în mod izolat de NMa, în timp ce Comisia le-a examinat ca parte a întregului proiect, care includea, alături de primul grup, și al doilea grup de tranzacții. Este adevărat că, în cadrul procedurilor respective, cele două autorități au apreciat primul grup de tranzacții în lumina normelor în materia concurenței.

79. Nu rezultă însă obligația Comisiei de a respecta *conținutul* aprecierii anterioare a primului grup de tranzacții realizate de NMa. Contrar opiniei exprimate de Cementbouw pe parcursul ședinței, simpla existență a deciziei anterioare adoptate de NMa nu justifică limitarea marjei de apreciere a Comisiei.

80. Prin adăugarea celui de al doilea grup de tranzacții, competența de apreciere a întregului proiect, în lumina normelor în materia concurenței, a revenit Comisiei. În vederea examinării compatibilității unei operațiuni de concentrare cu piața comună, *din punctul de vedere al conținutului*, pentru Comisie *sunt obligatorii* numai criteriile prevăzute la articolul 2 din Regulamentul privind concentrările economice. Pe baza acestor criterii, Comisia trebuie să examineze cu atenție fiecare caz, apreciind, dacă se impune, aceleași fapte și probleme de concurență verificate deja de autoritatea națională într-o situație comparabilă. Articolul 2 din Regulamentul privind concentrările economice nu prevede însă o obligație de adaptare a conținutului deciziei adoptate de Comisie în funcție de cea a autorității naționale.

61 — A se vedea punctele 31 și 40 din prezentele concluzii.

62 — Autoritățile naționale de concurență competente își pot prezenta opinia numai în procedura în fața Comisiei, în sensul articolului 19 din Regulamentul privind concentrările economice.

81. În acest context, Tribunalul nu avea obligația „să explice" motivul pentru care, în cadrul aprecierii în lumina normelor de concurență a primului grup de tranzacții, Comisia *ar fi putut ajunge la alt rezultat* decât NMa. Dimpotrivă, este de la sine înțeles și nu necesită o explicație suplimentară faptul că, în domeniul lor de competență și prin valorificarea marjei de apreciere de care dispun, diferite autorități pot soluționa în mod diferit probleme similare [63].

82. Pentru motive de exhaustivitate, se remarcă faptul că Cementbouw nu s-ar fi putut întemeia nicidecum pe faptul că, la nivel comunitar, efectele primului grup de tranzacții asupra concurenței ar fi fost apreciate în același mod ca evaluarea anterioară din partea NMa. După cum subliniază Comisia în mod întemeiat, întreprinderea nu a pus niciodată în aplicare primul grup de tranzacții, în forma aprobată de NMa, ci a contribuit la încheierea și la transpunerea acestora în practică numai alături de al doilea grup de tranzacții ca parte a unei concentrări mai extinse.

63 — Acest fenomen este cunoscut și dincolo de Atlantic; astfel, Comisia, în Cazul COMP/M.2220 — General Electric/Honeywell, a ajuns, de exemplu, la un rezultat cu totul diferit față de autoritățile americane.

83. Din ansamblul considerațiilor de mai sus, reiese că și al doilea motiv de recurs este în întregime nefondat.

D — *Concluzie intermediară*

84. Întrucât niciunul dintre motivele de recurs invocate de Cementbouw nu poate fi admis, considerăm că se impune respingerea în întregime a recursului.

V — Cu privire la cheltuielile de judecată

85. Conform articolului 69 alineatul (2) coroborat cu articolul 118 și cu articolul 122 alineatul (1) din Regulamentul de procedură, partea care cade în pretenții este obligată, la cerere, la plata cheltuielilor de judecată. Întrucât Comisia a solicitat obligarea Cementbouw la plata cheltuielilor de judecată, iar Cementbouw a căzut în pretenții, se impune obligarea Cementbouw la plata cheltuielilor de judecată.

VI — Concluzie

86. Având în vedere argumentele de mai sus, propunem Curții să decidă după cum urmează:

„1) Respinge recursul.

2) Obligă Cementbouw Handel & Industrie BV la plata cheltuielilor de judecată.”